

Budgetfokus til budget 2024-27

1. Hovedtallene i budgetforslaget

Budgetfokus har til formål at beskrive hovedtallene i det teknisk-administrative budgetforslag i forhold til de økonomiske hjørneflage, der følger af kommunens økonomiske politik. Herudover opridses budgetprocessen i hovedtræk, ligesom opmærksomhedspunkter ift. budgetgrundlaget samt de væsentligste budgetforudsætninger beskrives.

Nøgletallene i budgetforslaget fremgår af nedenstående tabel.

Hele mio. kr., 2024-pl	Mål i økonomisk politik	2024	2025	2026	2027
Overskud på driftsbalancen	Mindst 138	177	187	208	225
Serviceudgifter	Overholdelse af udmeldt ramme (2.287-2.293 i 2024)	2.303	2.317	2.339	2.354
Anlægsudgifter (brutto)	120 mio. kr. under indtryk af samlet anlægsramme (138,5 mio. kr. i 2024)	120	116	102	92
Gennemsnitlig kassebeholdning	100-125 mio. kr.	193	238	308	408

Den korte udlægning af disse hovedtal er, at alle målsætninger i den økonomiske politik overholdes i budgetgrundlaget, med undtagelse af serviceudgifterne der ligger over den udmeldte ramme. Mens der således er råderum – og finansiering – til udvidelser på anlægsprogrammet, er der behov for udgiftsreduktioner på service-driften. Der er angivet forslag til, hvordan disse udgiftsreduktioner kan gennemføres i de udarbejdede prioriteringsforslag. Der er udarbejdet prioriteringsforslag, som godt og vel kan dække den økonomiske ubalance, således at der er mulighed for politisk at vælge imellem forslagene – og evt. skabe et råderum til udvidelser andre steder i økonomien.

I forhold til de konkrete målsætninger i den økonomiske politik kan bemærkes, at overskuddet på driftsbalancen i budgetforslaget udgør 177 mio. kr. i 2024, hvilket er 39 mio. kr. over minimumsmålsætningen i den økonomiske politik. Udviklingen i driftsoverskuddet afspejler en række forskydninger på såvel indtægts- som udgiftssiden, men det skal bl.a. bemærkes, at Egedal Kommunes socio-økonomiske indeks samt indbyggertalsandel er blevet forøget, hvilket afspejler den befolkningsudvikling, som kommunen har oplevet de senere år. Der følger derved nu indtægter med ift. de stigende udgifter, som der også er blevet konstateret i de seneste års økonomistyring. Disse stigende indtægter har permanent karakter, og bidrager derved til at forbedre den grundlæggende økonomiske balance. Det skal dog også bemærkes, at driftsoverskuddets størrelse ligeledes afspejler ekstraordinære indtægter (bl.a. ift.

afregningen af skatter for dødsbo og selskabsskatter) i 2024, ligesom indtægtssiden i alle budgetårene afspejler en høj statslig kompensation ift. indkomstoverførslerne. Der er således en forventning fra regeringens side om, at ledigheden vil stige betydeligt hen over de kommende år – en stigningsforventning som ligger udover den konkrete udgiftsforventning her i Egedal. Dette indebærer risiko for en senere negativ midtvejsregulering samt nedjustering af indtægterne for de kommende år. På tilsvarende vis er der i år større usikkerhed omkring hele finansieringssiden grundet det nye statslige vurderingssystem for ejendomsskatter, som træder i kraft 2024, og hvor ministeriet har varslet reviderede indtægtsskøn for alle kommuner ultimo august.

Ift. serviceudgifterne indeholder budgetforslaget serviceudgifter for 2.303 mio. kr. I den udmeldte ramme fra KL udgør Egedals måltal 2.274 mio. kr. Heri indgår imidlertid ikke det serviceramme-løft på i alt 1,7 mia. kr., som indgår i økonomiaftalen for 2024. Egedals andel heri kan beregnes til knap 13 mio. kr. med afsæt i en budgetandels-nøgle. I givet fald kan servicerammen udgøre op til 2.287 mio. kr., hvilket indebærer, at serviceudgifterne i budgetgrundlaget ligger 16 mio. kr. for højt.

Ved denne tilgang får Egedal imidlertid ikke fuld dækning for det demografiske udgiftspres, som opleves fra 2023 til 2024, på trods af at ramme-løftet i økonomiaftalen - godt og vel - var tiltænkt dækning herfor. Det skyldes, at Egedal Kommune er en vækstkommune og blandt de kommuner i landet, som oplever det største demografiske udgiftspres. En alternativ beregning kunne derved være, at der tages udgangspunkt i, at Egedal skal kompenseres fuldt ud for den demografiske udvikling, som udgør godt 15 mio. kr. Såfremt det resterende løft i økonomiaftalen (udover det demografiske udgiftspres på landsplan) herudover fordeles på baggrund af budgetandels-tallet, bliver det samlede løft for Egedal på 18,5 mio. kr., hvilket indebærer en serviceramme på i alt 2.293 mio. kr. Herved ligger serviceudgifterne i budgetgrundlaget 10 mio. kr. for højt. Hvad Egedal ender med at kunne gøre krav på ift. servicerammen afhænger dog af den fælleskommunale budgetkoordinering.

Anlægsudgifterne afspejler det basisbudget, som blev drøftet på byrå-dets strategiseminar i marts, og siden blev besluttet af Byrådet i maj 2023. Formålet med byrådsbeslutningen i maj var at sikre et råderum til budgetforhandlingerne, hvilket er lykkedes, da anlægsrammen udgør 138,5 mio. kr., hvilket er 18,5 mio. kr. højere end de aktuelt budgetlagte projekter. Det skal imidlertid også bemærkes, at justeringerne i basisbudgettet, som blev besluttet af Byrådet i maj, indebar en række såvel fremrykninger, udskydelser som annullering af projekter.

Kassebeholdningen opgøres som en gennemsnitslikviditet i overensstemmelse med den økonomiske politik. I alle budgetårene har kassebeholdningen en størrelse, der overstiger minimumsmålsætningen i den

økonomiske politik. Kommunen har således en opsparing, der kan bringes i anvendelse ved pludselige – og midlertidige – forværringer i økonomien, som det fx blev oplevet i 2022. Kassebeholdningens størrelse ændrer imidlertid ikke på, at der er brug for en grundlæggende og langsigtet balance i økonomien.

2. Budgetprocessen i hovedtræk

Arbejdet med budgetforslaget for 2024-2027 blev allerede påbegyndt umiddelbart efter vedtagelsen af budgettet for 2023. I december 2022 blev den politiske tidsplan således drøftet i Økonomiudvalget og Byrådet, og administrationen påbegyndte de nødvendige tekniske forberedelser til budgetarbejdet, bl.a. via udarbejdelsen af en ny befolkningsprognose.

Det stod tidligt i processen klart, at der ville blive pres på udgiftsrammerne, såvel ift. anlæg som service.

Ift. anlægsprogrammet indebar budget 2023 således anlægsudgifter i 2024 på 231 mio. kr., hvilket langt oversteg målsætningen i den økonomiske politik og en forventet anlægsramme. Der blev derfor gennemført en proces frem imod byrådsseminaret i marts med henblik på at nedbringe udgangspunkt for budgetforhandlingerne for 2024 til et realistisk niveau. Ved byrådsmødet i maj 2023 blev de konkrete tiltag hertil besluttet, og udgangspunktet for budget 2024 derved nedjusteret til 120 mio. kr. i overensstemmelse med den økonomiske politik.

Budget 2023 indebar også en udgiftsstigning i 2024 fsva. serviceudgifterne, og udgiftspreset blev yderligere forstærket ved vedtagelsen af genopretningsplanen på socialområdet i november 2022. I den forbindelse blev budgettet til socialområdet således opskrevet med 30 mio. kr., hvilket kun delvist blev finansieret ved tilbageførelse af en ekstraordinær pl-opskrivning på 17,7 mio. kr.

Under indtryk af dette udgiftspres var der i de første måneder af 2023 dialog i Center-MED i hele organisationen angående ideer til budgetanalyser, som kunne gennemføres forud for budgetlægningen med henblik på at danne grundlag for prioriteringsforslag og udgiftsreduktioner. På fagudvalgsmøderne i marts blev der orienteret om forventningerne til budget 2024, og de identificerede budgetanalyser. I forbindelse med Økonomiudvalgets drøftelse af sagen blev der efterspurgt en supplerende analyse angående mulighederne for at hæve de borgerrettede takster. Dette har således også dannet baggrund for en budgetanalyse. Budgetanalyserne er beskrevet i særskilt notat.

Med økonomaftalen mellem Regeringen og KL, som blev indgået ultimo maj, stod det endegyldigt klart, at der ville blive behov for udgiftsreduktioner ift. servicedriften som led i budgetforhandlingerne. Økonomaftalen er således overordentlig stram, og lægger op til hårde prioriteringer i alle kommuner. Økonomaftalen indebærer flere opmærksomhedspunkter ift. budgetgrundlaget, som er yderligere beskrevet i nedenstående afsnit.

I kølvandet på økonomaftalen udmeldte Indenrigs- og Sundhedsministeriet den 30. juni det statsgaranterede udskrivningsgrundlag samt tilskud og udligningsbeløbene for 2024, som udgør kommunens indtægts-side. Indtægtssiden udvikler sig positivt, bl.a. i lyset af, at det socio-økonomisk indeks er blevet forøget ift. tidligere år, svarende til en permanent opjustering af budgetbalancen på ca. 14 mio. kr., men også som følge af flere ekstraordinært høje indtægter i 2024, særligt ift. dødsboskatter og selskabsskatter, svarende til omtrent 25 mio. kr. Den væsentligste udfordring ift. budgetprocessen er på den baggrund at overholde den udmeldte serviceramme.

Budgetgrundlaget for 2024 tager udgangspunkt i det vedtagne budget 2023. De væsentligste justeringer har således været de nævnte tilretninger i lyset af genopretningsplanen på socialområdet, opdaterede demografiberegninger på baggrund af befolkningsprognosen, indarbejdelse af tilskuds- og udligningsbeløbene samt tilpassede udgiftsskøn på beskæftigelsesområdet i lyset af økonomaftalen. Endvidere er fremskrevet med nyeste pris- og lønskøn fra KL's side samt indarbejdet konsekvenser af ny lovgivning. Herudover er der indarbejdet enkelte ekstraordinære forhold med betydning for budgettet, fx en varslet Movia-ekstra-regning og fratrædelsesaftalen med kommunaldirektøren.

3. Opmærksomhedspunkter ift. budgetgrundlaget

Der er flere forhold i budgetgrundlaget, som det er væsentligt at være opmærksom på ift. de forestående budgetforhandlinger. Disse forhold er kort angivet nedenfor.

Pris- og lønudviklingen i 2022

2022 var præget af en række ekstraordinære prisstigninger, særligt ift. energi og brændsel. Med økonomaftalen for 2023 (indgået i sommeren 2022) indgik derfor en pl-regulering, der for Egedal svarede til 17,7 mio. kr. Disse midler blev imidlertid som led i genopretningsplanen fra november 2022 målrettet socialområdet. Alle områder i kommunen har derved oplevet at miste købekraft svarende hertil.

Det har særligt kunnet mærkes på områder, hvor budgettet til energi og brændsel fylder meget. Og det indgik derfor også i den politiske be-

slutning for genopretningsplanen, at det i forbindelse med budgetlægningen for 2024 skulle drøftes, om pl-finansieringen var den rigtige løsning fremadrettet.

I nedenstående tabel illustreres forskellen imellem den reduktion, som blev gennemført i forbindelse med PL-ruls-reduktionen og en reduktion fordelt efter andel af serviceudgifterne de forskellige centre imellem. Såfremt forskellen er positiv, indebærer dette, at der er blevet trukket et større budget end såfremt, at der var anvendt en fordelingstals-nøgle. Det er imidlertid vigtigt at understrege, at ingen af fordelings-metoderne er udtryk for en mere faglig korrekt tilgang end den anden. Sammenstillingen nedenfor har således alene til formål at illustrere betydningen af de forskellige tilgange.

	PL-rul reduktion	Reduktion fordelt efter andel af serviceudgifter	Forskel
By, kultur og fritid	620.767	630.079	-9.312
Ejendom og byggeri	4.707.324	828.302	3.879.022
Borgerservice og organisation	2.169.748	1.581.218	588.531
Direktion og Sekretariat	60.874	117.660	-56.787
Sundhed og omsorg	2.550.165	3.414.935	-864.769
Skole og Dagtilbud	1.836.115	6.875.435	-5.039.320
Social og handicap	3.124.449	3.174.105	-49.657
Klima, natur og miljø	2.565.960	834.832	1.731.129
Jobcenter og ydelse	108.308	287.146	-178.837
i alt	17.743.711	17.743.711	0

Som det fremgår, er der tre centre, hvor den gennemførte reduktion overgår en fordelingstals-nøgle. Det drejer sig om Ejendomme og byggeri, Borgerservice og organisation samt Klima, natur og miljø. Dette afspejler, at disse centre i høj grad blev påvirket af prisstigningerne i 2022, mens de øvrige centre (særligt på velfærdsområderne) i mindre grad blev påvirket.

Det kan i lyset af ovenstående indgå i budgetforhandlingerne, hvorvidt der er behov for en tilbageførelse af visse af disse midler til de områder, som særligt blev påvirket af prisstigningerne i 2022. Det vurderes således, at bl.a. det tilbageholdte PL-rul har medvirket til at presse kommunens vedligeholdelsesbudget ift. såvel bygningsdriften som veje m.v.

Det skal samtidig bemærkes, at priserne generelt udviklede sig yderligere i efteråret 2022, og at hele kommunen derved mistede yderligere købekraft. Dette var et stort forhandlingsemne i økonomiforhandlingerne for 2024, men endte med, at kommunerne ikke har fået kompensation herfor, hverken i indeværende år eller i årene fremover. Kommunerne har derved på landsplan mistet 1,9 mia. kr., hvilket svarer til 13-14 mio. kr. for Egedal Kommune. Da der ikke er afsat midler hertil i økonomiaftalen, er grundbudgettet heller ikke fremskrevet med denne prisudvikling. Dette i kombination med de 17,7 mio. kr. gør, at hele organisationen har mistet købekraft i størrelsesordenen 30 mio. kr. pga. prisudviklingen i 2022, hvilket selvsagt kræver udgiftstilpasninger og presser

budgetstyringen i hele kommunen, såvel i indeværende år som fremover.

Afskaffelse af store bededag

I forlængelse af ovenstående har organisationen også en tilpasningsopgave relateret til afskaffelsen af store bededag.

Loven medfører som bekendt, at store bededag fra 2024 vil være en almindelig arbejdsdag. Formålet er at øge arbejdsudbuddet, og der ydes en lønkompensation til alle medarbejdere svarende til, at man nu skal arbejde én dag mere. Dette svarer til en lønstigning på 0,45 pct. af årslønnen. Som arbejdsgiver står kommunen derfor foran en merudgift i størrelsesordenen 7,4 mio. kr. Dette bliver ikke kompenseret fra statslig side. Forudsætningen er således, at vi som arbejdsgiver skal nedjustere antallet af ansatte for at modsvare merudgiften, da den enkelte medarbejder jo arbejder mere, og da arbejdsmængden som udgangspunkt er den samme (fx ved at antallet af skoledage er uændret). Dette hænger fint sammen i et regneark, men kan være praktisk udfordrende i den daglige planlægning af opgaverne. Og det er en tilpasningsopgave, som hele organisationen skal i gang med i 2024 – uafhængigt af budgetlægningsprocessen.

Eneste undtagelse gælder ift. daginstitutionerne og SFO-tilbud. Her skal således som udgangspunkt holdes åbent én dag mere om året – og arbejdsmængden øges derved. Derved kompenseres vi for godt 1 mio. kr., som er indarbejdet i grundbudgettet for Dagtilbud og Skole. Der er herudover en kompensation under Jobcenter og Ydelse på 0,3 mio. kr. idet det forventes, at højere arbejdsudbud medfører mere sygefravær og dermed øgede udgifter til sygedagpenge.

Administrative besparelser

Det indgår i økonomiaftalen, at der skal gennemføres administrative besparelser svarende til 0,7 mia. kr. på landsplan i løbet af 2024. Det svarer for Egedal kommunes vedkommende til ca. 5 mio. kr., hvis der tages udgangspunkt i en budgetandels-nøgle.

Det skal i forhold hertil bemærkes, at der i de senere års budgetaftaler har indgået en række tiltag ift. at reducere de administrative udgifter, hvilket blev beskrevet på følgende vis i budgetaftalen for 2023:

”I dette års budget sparer vi igen en del på administration. Samlet set har vi sparet mere end 20 mio. kr. på denne post gennem de sidste tre budgetår”.

Det skal endvidere bemærkes, at der i basisbudgettet allerede er indregnet en administrativ besparelse på 1 mio. kr., som skyldes en stigende profil ift. tiltaget tilbage fra budget 2021 angående reduktion af udgifterne til konsulenter.

Med henblik på at kunne indfri det resterende krav på ca. 4 mio. kr. i administrative besparelser som led i budgetforhandlingerne, er der lavet prioriteringsforslag på det administrative område for samlet set ca. 6 mio. kr. i den samlede pakke af prioriteringsforslag. Det skal bemærkes, at der ikke er krav til de konkrete reduktioner i den enkelte kommune, men at kommunerne under et skal levere udgiftsreduktionen.

Det skal ligeledes bemærkes, at der er aftalt videre forhandlinger mellem KL og Regeringen omkring regelforenklinger m.v., der kan bidrage til at reducere de administrative opgaver, som kommunerne er underlagt. Det forventes imidlertid ikke, at dette allerede vil kunne få effekt for budget 2024, og vil i givet fald derved kunne indgå i kommende års budgetforhandlinger eller medvirke til at reducere konsekvenserne af de administrative besparelser, som indarbejdes i budgettet.

Det skal endvidere bemærkes, at økonomaftalen for 2024 indeholder en rammebesparelse på beskæftigelsesområdet på 255 mio. kr. til finansiering af Arne-pensionen. Dette besparelseskraav svarer til ca. 1,8 mio. kr. for Egedal Kommune, og skal ses i lyset af, at der allerede i budget 2023 blev foretaget en ekstraordinær besparelse på 2 mio. kr. på Jobcenteret.

Lovkrav om minimumsnormeringer fra 2024

Med virkning fra 2024 gælder lovkravet om minimumsnormeringer i daginstitutionerne, og i modsætning til de øvrige udgiftsområder i kommunen skal der derved såvel styres efter de budgetlagte rammer som antallet af ansatte. Det gør også, at enhver lønudvikling eller ændring i personalesammensætningen, som afviger fra det forudsatte i budgettet har en konsekvens ift. overholdelsen af lovkravet om minimumsnormeringer, og dette kan konstateres allerede her ved indgangen til 2024.

Seneste officielle opgørelse fra Danmarks Statistik af normeringssituationen i Egedal stammer fra 2021, hvor normeringen (opgjort efter de regler som gælder ift. normeringsopgørelsen) udgjorde 2,9 børn pr. voksen i vuggestue og 5,9 børn pr. voksen i børnehaver. I 2021 var der imidlertid også ansat ekstra personale, der varetog covid-relaterede opgaver.

Siden har budgettet stort set været uændret pr. barn, da der er tilført flere midler i takt med stigende børnetal, ligesom der er tilført flere midler til indfasning af minimumsnormeringer, men omvendt også gennemført budgetreduktioner med afsæt i budget 2023. Til gengæld omlægges de statslige midler til at understøtte implementeringen af minimumsnormeringer i 2024 fra at være et tilskud fordelt efter børnetal til at blive fordelt efter en indbyggertalsnøgle. Dette medfører et tab for Egedal på 1 mio. kr. – på trods af at statstilskuddet på landsplan stiger. Samtidig har udfordringer med at rekruttere pædagogisk personale i de senere år

medført, at lønudviklingen på området har udviklet sig højere end den gennemsnitlige udvikling, og derved pris- og lønfremskrivningen af budgettet.

Dette i kombination gør, at der er behov for en budget-forøgelse i omegnen af 5 mio. kr. (hvoraf en del kan finansieres via højere forældrebetaling), såfremt at minimumsnormeringerne skal indfries med den nuværende personale- og lønsammensætning. Alternativt vil der skulle ændres i personale- og lønsammensætningen i løbet af 2024 for at få flere hænder ud af lønkronerne.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at normeringsopgørelsen tæller alle børn som vuggestuebørn helt frem til den 1. i måneden efter, at børnene er fyldt 3 år. I Egedal Kommune har vuggestuealderen gennem flere år været politisk fastsat til at gælde for børn op til 2 år og 10 måneder. I lyset af lovkravet om minimumsnormeringer bør det imidlertid overvejes at ændre vuggestuealderen, så den gælder for børn op til 3 år, og justere tildelingsmodellen, således at der følger midler svarende til vuggestue-normering med børnene indtil den 1. i måneden efter, at børnene er fyldt 3 år. Det svarer til en merudgift på 4,8 mio. kr., hvilket forudsætter en budget-forøgelse på 3,6 mio. kr. og merindtægter fra forældrebetalingen på 1,2 mio. kr. ved, at taksten for vuggestuebetaling derved også gælder til den 1. i måneden efter, at børnene er fyldt 3 år. En sådan potentiel prioritering i budgettet vil sikre overholdelse af lovkravet om minimumsnormeringer uden behov for ændringer i den nuværende løn- og personalesammensætning.

Øvrige opmærksomhedspunkter

Det kan udover ovenstående forhold konstateres, at der aktuelt opleves betydeligt udgiftspres på en række områder, særligt på socialområdet og sundheds- og ældreområdet. Det gælder hele landet såvel som Egedal Kommune.

Ift. socialområdet er der med genopretningsplanen blevet sat massivt ind ift. at bringe udgifterne i overensstemmelse med budgetterne, og med de igangsatte og planlagte tiltag vurderes det realistisk at overholde budgetgrundlaget for 2024. Det forudsætter imidlertid en fortsat tæt opfølgning og stram visitationspraksis, hvor afgang på området mindst modsvarer den fortsatte tilgang. Og det er en vanskelig opgave, da området på landsplan vokser med godt 1 mia. kr. årligt, og da udgifterne i høj grad kan påvirkes af dyre enkeltsager, som pludseligt kan opstå.

Ift. sundheds- og ældreområdet stiger plejebehovet i lyset af ikke blot den demografiske udvikling, men også faldende liggetider på sygehuse, som medfører et større efterfølgende behov for kommunal pleje.

Dette er der i nogen grad taget højde i demografi-tilførelsen på området, men forudsætter herudover fortsat stram økonomistyring på området.

Udover disse områder præget af udgiftspres, er der også en række aktuelle politiske dagsordner, som potentielt kan have betydning for budgetforhandlingerne. Her kan særligt fremhæves:

- Med budgettet for 2022 blev afsat 0,25 mio. kr. i 2022 og 2023 til et forsøgsprojekt angående unge i fritidsjob på plejecentrene. Der skal på den baggrund gøres opmærksom på, at disse midler som udgangspunkt udløber i 2024.
- Med budgettet for 2022 blev på tilsvarende vis afsat 0,5 mio. kr. i 2022 og 2023 til et borgerbudget. Der skal på den baggrund gøres opmærksom på, at disse midler som udgangspunkt udløber i 2024.
- Borgerudvalget har afleveret deres rapport, og denne drøftes politisk i august måned. En stor del af de foreslåede tiltag kan håndteres i den daglige drift, men enkelte af tiltagene kræver budget-tilførelser, såfremt de politisk ønskes prioriteret.
- Som drøftet på byrådsmødet i juni, har Egedal overtaget driften af en række pumpestationer fra Novafos. Driftsudgiften forbundet hermed er indregnet i budgetgrundlaget, men der vurderes herudover et anlægsbehov på samlet set 4,2 mio. kr. med 0,6 mio. kr. placeret i 2024.
- I forbindelse med byrådsbeslutningen i maj angående budgetgrundlaget på anlægsområdet blev midlerne til Kildedal Nord fjernet indtil, at den fremtidige anvendelse er afklaret. Det skal bemærkes, at en del af de tidligere afsatte midler var til interne personaleressourcer til tværgående byudviklingsarbejde, vandhåndtering og trafikløsninger. Udgifterne hertil svarer til 1,3 mio. kr. i 2024, og der vil blive tilpasset i personaleressourcerne på området i lyset af midlernes bortfald.
- På byrådsmødet i august drøftes evaluering af pilotprojekt om øget affaldssortering i de kommunale institutioner. Evalueringen anviser et investeringsbehov ift. udrulning til samtlige af kommunens institutioner på i alt 8,9 mio. kr., hvoraf de 5,8 mio. kr. dog kan takstfinansieres, ligesom udgifterne kan fordeles hen over de kommende år.

Det skal afslutningsvis bemærkes, at der er midler til vedligeholdelse af kommunens bygninger på såvel drifts- som anlægsbudgettet. Skillelinjen er som udgangspunkt, at de større opgaver håndteres på anlægsbudgettet og kræver en specifik bevilling, mens de mindre projekter håndteres i den daglige drift. Den præcise adskillelse af disse typer af projekter er imidlertid flydende, og der er derfor også mulighed for at flytte visse af disse vedligeholdelsesmidler mellem anlægs- og driftsbudgettet som led i budgetforhandlingerne og i lyset af udgiftsrammerne.

4. Budgetforudsætninger 2024-27

I dette afsnit beskrives de vigtigste forudsætninger for kommunens budget 2024-27, nemlig kommunens befolkningsprognose og den opdaterede beregning for tilskud og udligning.

Befolkningsprognose

Byrådet vedtager hvert år en befolkningsprognose. Den aktuelle befolkningsprognose blev vedtaget af Byrådet den 29. marts 2023 og er baseret på boligindflytningsplanen for 2023-34 samt historiske data om til- og fraflytning, flyttemønstre, befolkningsfortætning mv.

Befolkningsprognosen er en af de væsentlige budgetforudsætninger, da prognosen bruges til planlægning på særligt børne- og ældreområdet samt til budgettering af skatteindtægter og kommunal udligning.

Befolkningsprognosen indebærer:

- En stigning i antallet af 0-5 årige såvel i budgetperioden og i årene derefter.
- Et fald i antallet af 6-16 årige de kommende år, men en stigning igen fra 2025.
- Et fald for de 65-74 årige de kommende år, men en stigning igen fra 2025.
- Et næsten konstant indbyggertal i aldersklassen 75-84 årige de kommende år, og med et efterfølgende fald.
- En markant stigning i antallet af 85+ årige, såvel i budgetperioden som i årene herefter. Her over budgetperioden stiger antallet i aldersgruppen med over 60 pct.

Folketallet forventes ved budgetperiodens udgang i 2027 at være vokset til 47.318 indbyggere, svarende til en vækst på 4,7 %. Andelen af erhvervsaktive, opgjort som de 25-64 årige, forventes at ligge stabilt omkring 51 % af kommunens samlede befolkning i budgetperioden, men faldende i årene herefter. De demografiske forskydninger på børne- og ældreområdet indebærer et udgiftspres, som skal håndteres de kommende år, og er indarbejdet i budgettet frem til 2027.

Den samlede betydning af den demografiske udvikling fra budget 2023 til budget 2024 er for dagtilbudsområdet +3,1 mio. kr., for skole og SFO -1,5 mio. kr. og for ældre- og sundhedsområdet +13,5 mio. kr.

Skat, tilskud og udligning

Budgetforslaget for 2024 er baseret på statsgarantiens tal for beskatningsgrundlaget samt tilhørende udmeldte beløb for tilskud og udligning. Såfremt der i stedet vælges selvbudgettering, viser foreløbige beregninger en gevinst på ca. 3 mio. kr. Det endelige skøn for en eventuel gevinst vil indgå i sagen om 2. behandlingen af budget 2024. En eventuel gevinst skal ses i sammenhæng med den betydelige økonomiske risiko,

som kommunens herved påtager sig – særligt i lyset af de usikre økonomiske prognoser som afspejler de aktuelle økonomiske usikkerheder.

I forhold til skattefastsættelsen skal det bemærkes, at der er yderst begrænsede muligheder for at ændre skatten i budgetlægningen for 2024, i hvert tilfælde i opadgående retning. Såvel grundskylden som dækningsafgiften kan ikke øges pga. boligskatteaftalen. Og da der ikke er afsat en skattepulje i økonomiaftalen, må det ligeledes forventes, at en eventuel stigning i indkomstkatten medfører en sanktion fra regeringens side. Dette kan kun undgås, såfremt at andre kommuner sætter skatten tilsvarende ned. Som følge af økonomiaftalen er der, i modsætning med de senere år, heller ingen kompensation for eventuelle skattnedsættelser.